

Raadsvoorstel

Burgemeester en wethouders

Jaargang	:	2023
Zaaknummer	:	3126616
Datum	:	25 april 2023
Onderwerp	:	Oprichting Stichting "Jeugd- en gezinshulp" Alphen aan den Rijn

Voorstel:

Op grond van het bepaalde in artikel 160, tweede lid, Gemeentewet, wel/geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken over het voorgenomen besluit van het college tot oprichting van de Stichting voor Jeugd- en gezinsteams Alphen aan den Rijn.

Kerngegevens

Publiekssamenvatting

Met ingang van 2024 kiest het college van Alphen aan den Rijn voor een nieuwe aanpak van de jeugd- en gezinshulp. Voor de lokale jeugd- en gezinsteams wordt de stichting 'Jeugd- en Gezinshulp' opgericht die een langdurige stabiele basis vormt als samenwerkingspartner voor het bredere sociale domein. Deze organisatie kan vanwege de zekerheid een stabiele- en aantrekkelijke werkgever zijn, waardoor er ook sprake is van continuïteit van zorg en ondersteuning voor inwoners.

Met de oprichting van de stichting 'Jeugd- en Gezinshulp' wordt een eerste stap gezet richting integraal en systeemgericht werken. De jeugd- en gezinsprofessionals uit de stichting gaan niet alleen aan de slag met de problematiek van de jeugdige, maar focust zich op alle problematiek die aanwezig is in het gezin. Samen met ouders en jeugdigen die betrokken zijn (geweest) bij jeugdhulptrajecten gaven we de basis vorm voor (de medewerkers) van de stichting. Deze basis geeft met name richtlijnen voor de houding en bejegening vanuit de stichting. Rechtszekerheid d.m.v. een beschikking in het gezinsplan en transparante dossiervorming zijn daarbij belangrijke onderdelen.

Artikel 160 lid 2 van de Gemeentewet bepaalt dat het college een ontwerpbesluit tot het oprichten van een stichting aan de raad toezendt zodat die haar wensen en bedenkingen ter kennis van het college kan brengen. Het college vraagt de raad kennis te nemen van dit raadsvoorstel en haar eventuele wensen en bedenkingen m.b.t. het oprichten van de nieuwe stichting voor uitvoering van jeugd- en gezinshulp en toegang tot specialistische jeugdhulp kenbaar te maken aan het college.

Inleiding

In het Coalitieakkoord 'Zichtbaar en dichtbij' is de ambitie vastgelegd om de toegang tot de jeugdhulp met ingang van 2024 dichterbij de gemeente te brengen en te beleggen in een aparte organisatie die dit goed kan. De oprichting van een stichting die sterk verbonden is met de gemeente en rechtstreeks door de gemeente bekostigd wordt, is de concretisering van deze ambitie. Hierbij sturen wij als opdrachtgever op de ontwikkeling door met lerend beleid de volgende stappen te zetten naar een meer integrale aanpak. We sluiten met deze ontwikkeling eveneens aan bij het Manifest 'Opvoeden, Opgroeien en Jeugdhulp in Alphen aan den Rijn' door de leidende principes uit dit manifest te vertalen in de opdracht aan de nieuwe stichting.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Het oprichten van een afzonderlijke stichting voor Jeugd- en Gezinsteams in Alphen aan den Rijn is een cruciaal onderdeel van de nieuwe inrichting van Jeugdhulp in onze stad. We beogen hiermee dat:

- *Meer kinderen en/of gezinnen in kwetsbare situaties tijdig worden bereikt en zo nodig hulp ontvangen om daarmee verergering van problemen en inzet van zwaardere hulpvormen te voorkomen,*
- *Minder jeugdigen en/of gezinnen (specialistische) jeugdhulp nodig hebben,*
- *Hulp en ondersteuning vaker in de eigen omgeving worden geboden, waarbij het aansluiten bij- en versterken van het dagelijks leven centraal staat.*

Onderliggend is de wens om een transformerende beweging te maken richting een jeugdhulplandschap waarin het 'gewone leven', en de krachten en kansen die dat biedt, worden benut en versterkt. Dat betekent dat hulpvragen zoveel mogelijk in het 'gewone leven' en met behulp van het netwerk worden opgepakt en dat de basishouding is gericht op het ondersteunen van gezinnen om hun eigen probleemoplossend vermogen te versterken. In dat nieuwe, getransformeerde jeugdhulplandschap zijn de hulp en ondersteuning gericht op het oplossen van een achterliggende oorzaak, niet op het bestrijden van symptomen. Daarvoor is hulp systeemgericht, worden vragen breed benaderd en in samenhang met het gezin opgepakt. Vaker dan nu wordt een niet passende vraag om (specifieke) specialistische zorg van ouders en/of jeugdigen met 'nee' beantwoord, maar volgt er een beter passende oplossing dat volgens bovenstaande lijnen is gericht op het systeem van het gezin. Leidend blijft dat wie zorg en ondersteuning nodig heeft, deze tijdig geboden krijgt.

Ontwerpbesluit oprichting stichting

Het college beoogt voor de uitvoering van Jeugd- en Gezinshulp en het vormgeven van toegang tot de specialistische jeugdzorg een afzonderlijke organisatie die dicht bij de gemeente gepositioneerd is. Op basis van advies door advocatenkantoor AKD is gekozen voor het oprichten van een stichting en de opdracht aan de stichting te verstrekken middels quasi-inbesteden (cf. artikel 2.24a Aw). Quasi-inbesteden betekent dat er sprake is van het oprichten van een van de gemeente Alphen aan den Rijn afgescheiden entiteit (de stichting) waarbij het toezicht én financiën zo zijn georganiseerd alsof er sprake is van een eigen, gemeentelijke dienst. Deze keuze komt voort uit de wens om een afzonderlijke organisatie in te richten die duurzaam, stabiel en flexibel is en waarbij bovendien voor het college van B&W grip ontstaat op de kwaliteit, het aanbod en de kosten van de hulpverlening.

Duurzaam en stabiel doordat bij het verlenen van een opdracht middels quasi-inbesteden niet iedere paar jaar opnieuw hoeft te worden aanbesteed, hetgeen op de lange termijn herhaaldelijke implementatie- en afbouwkosten en het steeds opnieuw moeten vormgeven van stabiele netwerken tot gevolg zou hebben.

Flexibel doordat gedurende de uitvoering van de opdracht voldoende ruimte is om bij te sturen en gebruik te maken van voortschrijdend inzicht zonder daarbij de wetgeving rondom aanbesteden geweld aan te doen. Daarmee wordt eveneens gefaciliteerd dat een lerende organisatie ontstaat.

Grip ontstaat doordat de gemeente toezicht houdt op de gecontroleerde rechtspersoon als ware het een eigen dienst. Het college van B&W van de gemeente Alphen aan den Rijn wordt de enige opdrachtgever van de nieuwe organisatie en heeft daarmee een directe sturing op koers, budget en werkzaamheden van die organisatie.

Criteria voor quasi-inbesteding

De wetgever heeft een aantal criteria opgesteld waaraan het verstrekken van een opdracht middels-quasi inbesteden dient te voldoen.

- a. *toezichtscriterium*: de gemeente oefent toezicht uit zoals op haar eigen diensten, en
- b. *merendeelcriterium*: meer dan 80% van de activiteiten van de organisatie (stichting) wordt uitgevoerd voor de inbestedende gemeente, en
- c. *geen privékapitaal*: in de organisatie is geen sprake van de inbreng van privékapitaal, tenzij
 - o dit geen controlerende of blokkerende macht oplevert;
 - o dit vereist is krachtens nationale regels en in overeenstemming is met de verdragen;
 - o dit geen beslissende invloed uitoefent.

Deze voorwaarden worden in de statuten van de stichting en/of in de overeenkomst tussen de gemeente en stichting vormgegeven. Onder andere door het college van B&W de Raad van Commissarissen (RvC) van de stichting te laten benoemen, strategische beslissingen over de vorm van de organisatie pas door te voeren na toestemming van het college van B&W en een één op één opdrachtgever/opdrachtnemer relatie tussen de gemeente Alphen aan den Rijn en de stichting.

Opdrachtgeverschap

Het merendeelcriterium bepaalt dat de nieuwe stichting ten minste 80% van al haar activiteiten moet uitvoeren in opdracht van de gemeente Alphen aan den Rijn. In de praktijk zal de stichting alleen voor de gemeente Alphen aan den Rijn werken. Het college bepaalt de inhoud van de opdracht, de budgetten die daarvoor beschikbaar zijn en de manier waarop zij daarop wil sturen. De stichting vormt zich naar de opdracht die de gemeente Alphen aan den Rijn haar verleent. Temeer doordat quasi-inbesteden ook de inbreng van enig ander kapitaal in de stichting verbiedt zodra dat een blokkerende of beslissende invloed oplevert. Er ontstaat zo een één op één samenwerking tussen de gemeente Alphen aan den Rijn en de stichting.

Voor de gewenste transformatie van de jeugdhulp in Alphen aan den Rijn is de komende jaren een co-creatie nodig tussen de gemeente, de stichting en de aanbieders van specialistische jeugdhulp. De gemeente is daarbij verantwoordelijk voor de inrichting van het sociaal domein, waaronder de jeugdhulp. Vanuit die positie bepaalt zij het jeugdbeleid waaraan de stichting

uitvoering geeft. De stichting voorziet de gemeente op haar beurt van de benodigde informatie en inzichten om die rol te kunnen vervullen en denkt actief mee in de verdere vormgeving van het beleid. Om dit proces te faciliteren maken we als opdrachtgever goede (contractuele) afspraken met de stichting over het aanleveren van relevante informatie en de frequentie van formeel en informeel overleg.

Statuten

In de statuten, welke de komende periode worden opgesteld, wordt de doelstelling van de stichting vastgelegd, alsmede haar werkgebied (Gemeente Alphen aan den Rijn) en een globale omschrijving van de werkzaamheden die zij zal uitvoeren om haar doelstellingen te bereiken. Het college van B&W dient de statuten vooraf goed te keuren en oefent daarmee dus een directe invloed uit op de doelstelling en vormgeving van de stichting.

Daarnaast wordt in de statuten opgenomen dat het bestuur van de stichting toestemming nodig heeft van het college van B&W voor strategische beslissingen (toestemming van de RvC alleen volstaat dus niet voor deze beslissingen). Het betreft hier besluiten aangaande de strategische koers van de organisatie, zoals wijziging van de statuten, fusies, splitsingen etc. Door deze besluiten onder goedkeuringsverplichting van het college van B&W te brengen, wordt gewaarborgd dat de stichting zich één op één en op eenzelfde wijze als bij de start tot de gemeente Alphen aan den Rijn zal blijven verhouden.

Kader

- Artikel 160 lid 2 Gemeentewet;
- Coalitieakkoord 2022–2026 ‘Zichtbaar en dichtbij’
- Manifest Opvoeden, opgroeien en Jeugdhulp in Alphen aan den Rijn (2022)

Argumenten

- Een afzonderlijke stichting die zowel zelf ambulante jeugd- en gezinshulp biedt als de toegang tot overige (meer specialistische) vormen van jeugdhulp vormgeeft voorkomt dat onnodig dure specialistische hulp wordt ingezet.
- Een organisatie die specifiek in Alphen aan den Rijn werkt, biedt optimale mogelijkheden voor een lokale inbedding en verbinding met welzijn en preventie, onderwijs, huisartsen en andere relevante maatschappelijke partners.
- Een vaste organisatie die een langdurige en zekere opdracht van de gemeente heeft wordt voor inwoners bekend en vertrouwd en voor professionals een stabiele werkgever.
- Een stevige en lokale organisatie kan uitgebreid worden met meerdere verwante taken.
- Het oprichten van een stichting in nauwe verbinding met de gemeenten, maakt het mogelijk om een één-op-één opdracht middels quasi-inbesteden te verstrekken.
- Daarmee ontstaat een aangrijpingspunt voor eenduidige sturing op de gewenste transformatie.

Duurzaamheid

Binnen de mogelijkheden sluit deze stichting voor het vastgoed en de omgeving daarvan aan bij de speerpunten van het duurzaamheidsprogramma: duurzame energie, klimaatadaptatie, circulariteit en biodiversiteit.

Participatie

De afgelopen maanden is regelmatig met externen gesproken over de ambitie van Alphen aan den Rijn om een stichting op te richten voor het bieden van ambulante jeugd- en gezinshulp en vormgeven van de toegang tot meer specialistische vormen van Jeugdzorg. Een eerste presentatie en het gesprek daarover vond plaats op de ‘Dag van de Jeugdhulp’ op 1 december 2022 (destijds nog in Rijnstreek verband). Hier waren 70 vertegenwoordigers aanwezig vanuit onderwijs, kinderopvang, veiligheid, huisartsen, samenwerkingspartner, aanbieders en adviesraden, alsmede een aantal inwoners.

Om nauw contact te houden met vertegenwoordigers van betrokken partners is vervolgens een klankbordgroep ingericht. Hierin zitten vertegenwoordigers van samenwerkingspartners, huisartsen, onderwijs, veiligheid en adviesraden. De klankbordgroep is inmiddels twee keer bij elkaar geweest. Een volgende sessie staat gepland in juli.

De ouders zijn jeugdigen die betrokken zijn geweest bij jeugdhulptrajecten hebben vanuit hun deelname aan de samenlevingstafel de basis voor de stichting in de opdracht aan de stichting vormgegeven. Ook de komende periode krijgen zij de ruimte voor inbreng in de volgende stappen. In aanloop naar de start van de werkzaamheden van de stichting per 01-01-2024 besteden we nog specifiek aandacht aan de participatie van kinderen en jongeren, zoals uw raad bij de behandeling van de PB 2023 ook specifiek gevraagd heeft in het amendement ‘Jeugdparticipatie borgen in de bestuurlijke opdrachten’ (03-11-2022).

Financiële consequenties

Op dit moment zijn nog niet alle voorbereidings- en implementatiekosten in beeld, omdat wij hier nog in afwachting zijn van externe partijen voor bijvoorbeeld ICT. De incidentele voorbereidings- en uitvoeringskosten voor het lopende jaar staan opgenomen in het addendum op de Bestuursopdracht.

In de opdracht aan de stichting staat de begroting voor de stichting voor het jaar 2024 opgenomen op basis van de benodigde personele inzet. Deze begroting betreft een totaal van 10,7 miljoen euro. Deze kosten zijn een onderdeel van de totale kosten voor jeugd die vanaf 2024 structureel noodzakelijk zijn. Hiervoor zijn in de bestaande meerjarenbegroting op programma 4 reeds dekkingsmiddelen opgenomen. In het proces van de kadernota zullen de meerkosten voor jeugd zichtbaar worden gemaakt en kunnen worden afgewogen.

Realisatie

Indien de raad wensen en/of bedenkingen uitbrengt dan zal het college deze meenemen bij het definitieve besluit tot oprichting van de stichting voor jeugd- en gezinsteams. Om vervolgens tot definitieve op- en inrichting van de stichting te komen worden de volgende stappen gezet.

1	Opstellen statuten in overleg met de notaris	mei
2	Opstellen profielschets RvC leden en starten werving	mei
3	Inrichten bedrijfsvoering inclusief functiegebouw, huisvesting, ICT voorzieningen enzovoorts	Vanaf mei
4	Feitelijke oprichting van de stichting	juni
5	Vorbereiden overname huidige medewerkers ‘GO! voor Jeugd’ en werven vacante professionals	Vanaf september
6	Formele opdrachtverlening	Uiterlijk 1 oktober
7	Start uitvoering opdracht	1 januari 2024

- Voor de gehele voorbereiding en de start van de stichting is een kwartiermaker aangesteld die in de periode tot 1 april 2024 tevens de rol van interim bestuurder zal vervullen. Uiterlijk december 2023 wordt besloten over de definitieve invulling van deze positie.

Bijlagen:

- Ontwerpbesluit tot oprichting van de Stichting voor jeugd- en gezinsteams Alphen aan den Rijn.

Burgemeester en wethouders van Alphen aan den Rijn,

de secretaris,

de burgemeester,

Besluit

Gemeenteraad

Jaargang	:	2023
Zaaknummer	:	3126616
Datum	:	..
Onderwerp	:	Wensen en bedenkingen oprichting Stichting voor Jeugd- en gezinsteams Alphen aan den Rijn

De raad van Alphen aan den Rijn,
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 18 april 2023,

besluit:

Wel/geen wensen en bedenkingen in te dienen ten aanzien van het ontwerpbesluit van het college tot oprichting van de Stichting voor Jeugd- en gezinsteams Alphen aan den Rijn.

bijlagen:

- Ontwerpbesluit tot oprichting van de Stichting voor jeugd- en gezinsteams Alphen aan den Rijn.

Vastgesteld in de openbare vergadering van << in te vullen door de Griffie >>.

De raad van Alphen aan den Rijn,

de griffier,

de voorzitter,

drs J.A.M. Timmerman

mr.drs. J.W.E. Spies